

הלכות ציצית - ב

האם לברך על טלית קטן

חז"ל תקנו לברך על טלית ברכת "להתעטף בציצית". וכתב המחבר, שגם טלית קטן שאין מתעטפין בו יש לברך ברכה זו, כיון שלא חילקו חז"ל במטבע הברכות. אבל הרמ"א כתב שיש לברך על טלית קטן על "מצות ציצית". ולמעשה כתב המשנה ברורה, שמנהג העולם שלא לברך על טלית קטן, אלא לברך על טלית גדול להתעטף, ובזה לפטור את הברכה על טלית קטן. וכמה טעמים נאמרו במנהג זה: א. כיון שהרבה פעמים לובש אדם טלית קטן, וסמוך לזה מתעטף בטלית גדול, ואם כן הוא ברכה שאינה צריכה. ב. לפעמים אין שיעור ראוי לטלית קטן כדי לברך עליו, וכדי לצאת ידי כל הספיקות, נהגו לברך על הטלית גדול, ולפטור בזה את ברכת הטלית הקטן. ג. לפעמים אדם ישן בטלית קטן בלילה, ואין צריך לברך על טלית קטן שלובש ביום, ויש בזה כמה וכמה חילוקי הלכות אשר יבוארו להלן, לכן מספק זה לא נהגו לברך על טלית קטן. ויש לציין שגם על פי קבלה ראוי לברך רק על טלית גדול ולפטור הטלית קטן.

ויש הבדל גדול בין הטעמים, באופן שאינו מתעטף בטלית גדול, כגון בחורים, או בתשעה באב, או בערב שבת, שלובש טלית קטן נקי לכבוד שבת, ואינו מתעטף שוב בטלית גדול. שלפי הטעם של חשש שאין שיעור, אפילו באופן זה אין מברך, ולפי הטעמים האחרים צריך לברך. ולמעשה יש בזה כמה וכמה מנהגים, יש נוהגים שלעולם לא מברכין על טלית קטן אפילו אלו שאין מתעטפין בטלית גדול מהטעמים הנראים לעיל, ויש נוהגים שבאופנים הללו מברכין. ולמעשה, כל אחד יעשה כמנהג אבותיו, ומי שאין יודע מנהג אבותיו ומתעטף בטלית גדול לא יברך לעולם על טלית קטן, שלא לבוא לחשש ברכה לבטלה, ואם הוא בחר יעשה שאלת רב.

וכשאינו מברך על הטלית קטן, ראוי לכוון בברכת להתעטף לפטור את הטלית קטן, אבל בדיעבד, אם לא כיון, יצא ידי חובת ברכה על טלית קטן, שכיון שנוהג כן, הרי שברכתו פוטרת את ברכת הטלית קטן, ואפשר לעשות תנאי לכל החיים, שברכת הטלית גדול תפטור את ברכת הטלית קטן.

הכוונה הראויה בשעת עטיפת הטלית

כל מצוות התורה צריכות כונה, וכוונה זו היא מעכבת, כי להלכה אנו פוסקים שמצוות צריכות כונה, מכל מקום בדיעבד אם לא כיון לשם מצוה, המשנה ברורה כתב שיצא בדיעבד, כיון שבירך על המצוה זה מורה שכונתו לשם מצוה. וכל זה לענין כונה כללית שמכון לעשות מעשה זה לשם מצוה. וכתב השולחן ערוך בכונת עטיפת טלית, וז"ל "כיון בהתעטפו שצונו הקדוש ברוך הוא להתעטף בו כדי שנזכור כל מצותיו לעשותם". וכתב המשנה ברורה, שכונת השולחן ערוך מלבד הכונה הכללית שצריך לכוון לשם מצוה כמבואר.

וכתב הב"ח, שלא דוקא בציצית יש לכוון זאת, אלא שיש ג' מצוות שמלבד הכונה שיש לכוון לקיים מצות ה', יש לכוון גם את טעם המצוה, כין שטעמם מפורש בתורה, והן סוכה, שכתוב בתורה למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי אתכם. בתפלין, שכתוב למען תהיה תורת ה' בפיך. ובציצית, שכתוב למען תזכרו את מצות ה'. ופוסק הב"ח, שאם אינו מכון כונת הללו במצוות אלו, לא יצא ידי חובתו. ויש פוסקים דברי הב"ח להלכה. אבל למעשה רוב פוסקים סוברים שכונות אלו אינן מעכבות וחולקים על הב"ח, אבל בודאי ראוי מאוד לחשוש לשיטת הב"ח.

לפי זה, עיקר הכונה שיש לכוון בטלית גדול הוא שאני מתעטף כדי לזכור מצות ה', ויש אומרים שיש גם לכוון המשך הפסוקים ולא תתורו אחרי עיניכם כו'. ופלא גדול על הנוסח שיש בסידורים בכונת עטיפת טלית שלא מוזכר נוסח זה, אלא עניני קבלה, לכן למעשה יש להזהר לכוון כונה זו, וכן לכוון לפטור הטלית קטן וכונות אלו עיקריות במצוות טלית.